

TÜRKİYE ORTADOĞU
ÇALIŞMALARI DERGİSİ
Turkish Journal of Middle Eastern Studies

Cilt: 7, Sayı: 1, 2020

Vol: 7, No: 1, 2020

ISSN: 2147-7523, E-ISSN: 2630-5631

ORMER

Ortadoğu Enstitüsü

معهد الشرق الأوسط

Middle East Institute

پژوهشگاه خاورمیانه

Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi *Turkish Journal of Middle Eastern Studies*

ISSN:2147-7523, E-ISSN: 2630-5631

Yayın Dili: Türkçe- İngilizce

Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi yılda iki kez yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Gönderilen yazılar yayın kurulunda incelendikten sonra, konunun uzmanı iki hakemin, gerekli görüldüğü takdirde üçüncü bir hakemin değerlendirmesi ve yayın kurulunun nihai onayıyla yayınlanır. Yayın kurulu, araştırma makaleleri dışındaki yazılan (sempozyum, kongre haberleri, kitap incelemeleri vb.) bizzat inceleyip hakeme göndermeden doğrudan kabul ve red kararı verebilir.

Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi

Sakarya Üniversitesi Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan/SAKARYA

Tel: (+90) (264) 2953701 **Faks:** (+90) (264) 2953961

Erişim: ortadogudergi@sakarya.edu.tr

Dergide yayınlanan yazılarda fikirler yalnızca yazar(lar)ına aittir. Dergi sahibini, yayıncıyı ve editörleri bağlamaz.

Tasarım-Baskı Hazırlık: Karınca Ajans

Dr. Mediha Eldem Sok. 56/1 Kızılay-Ankara

Tel: 0312 431 54 83

Baskı: Eflal Matbacılık

Zübeyde Hanım Mah. Kazım Karabekir Cad. No: 95-1A Altındağ - Ankara

Tel: 0312 341 47 48

Turkish Journal of Middle Eastern Studies *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi*

ISSN: 2147-7523, E-ISSN: 2630-5631

Publishing Language: Turkish- English

The Turkish Journal of Middle Eastern Studies is an international peer-reviewed journal, which is published twice a year. Manuscripts sent to the journal are first evaluated by the editorial board, and subsequently passed on to at least two referees - and if necessary to a third referee - whose expertise corresponds to offered submissions. Finally, reviewed and accepted manuscripts get published by the approval of the editorial board. Apart from research articles, the editorial board is authorized to either accept or reject submissions in form of symposium/congress papers, book reviews, and alike without requiring a referees' consultation.

Turkish Journal of Middle Eastern Studies

Sakarya Üniversitesi Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan/SAKARYA

Phone: (+90) (264) 2953701 **Fax:** (+90) (264) 2953961

E-mail: ortadogudergi@sakarya.edu.tr

Views expressed within the articles published in the Turkish Journal of Middle Eastern Studies belong to the authors only.

Graphic-Design: Karınca Ajans

Dr. Mediha Eldem Sok. 56/1 Kızılay-Ankara

Phone: 0312 431 54 83

Printing: Eflal Matbacılık

Zübeyde Hanım Mah. Kazım Karabekir Cad. No: 95-1A Altındağ - Ankara

Phone: 0312 341 47 48

TÜRKİYE ORTADOĞU ÇALIŞMALARI DERGİSİ

Turkish Journal of Middle Eastern Studies

Derginin Sahibi Sakarya Üniversitesi Ortadoğu Enstitüsü adına Tuncay Kardeş,

Owner of the Journal Tuncay Kardeş on behalf of the Middle East Institute, Sakarya University

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor

Yıldırım Turan

Editör / Editor

Ali Balcı

Yardımcı Editörler / Assistant Editors

İbrahim Efe, Mustafa Yetim, Nuri Salık, Talha İsmail Duman, Serra Can,

Fatma Zehra Toçoğlu

Kitap İnceleme Editörleri / Book Review Editors

Mustafa Caner, Berkan Özgür

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Kemal İnat (Sakarya Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Sadık Ünay (İstanbul Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Ahmet Uysal (İstanbul Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Mehmet Şahin (Polis Akademisi, Türkiye), Prof. Dr. Tim Jacoby (Manchester Üniversitesi, İngiltere), Prof. Dr. Ferhat Pirinççi (Uludağ Üniversitesi, Türkiye), Doç. Dr. Şener Aktürk (Koç Üniversitesi, Türkiye), Doç. Dr. İsmail Ediz (Sakarya Üniversitesi, Türkiye), Doç. Dr. Ramazan Erdağ (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye), Doç. Dr. İsmail Numan Telci (Sakarya Üniversitesi, Türkiye), Dr. Nebi Miş (Sakarya Üniversitesi, Türkiye), Dr. Enes Bayraklı (Türk-Alman Üniversitesi, Türkiye)

Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi TR Dizin, Columbia International Affairs Online (CIAO), Worldwide Political Science Abstracts, ASOS Index, Eriş Plus, Index Islamicus, Index Copernicus, Google Scholar, Journal Factor, International Scientific Indexing, MIAR, Eurasian Scientific Journal Index, Scientific Indexing Services, i2or, DRJI, Open Access Library (oalib), İSAM, Sobiad, Akademik Dizin, ResearchBib, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Arastirmax, SciLit, WorldCat, CrossRef, Directory of Indexing and Impact Factor, Journals Directory, JIFACTOR, International Citation Index, DOAJ, EBSCOhost, Openaire, Zeitschriftendatenbank(ZDB), Wilbert, EZB, LIVIVO, Science Library Index, Acarindex, Academic Keys, JournalTOCs, Ideonline, Sobiad, Proquest, Ideonline, J-Gate, ROAD tarafından taranmaktadır.

The Turkish Journal of Middle Eastern Studies is indexed by TR Dizin, Columbia International Affairs Online (CIAO), Worldwide Political Science Abstracts, ASOS Index, Eriş Plus, Index Islamicus, Index Copernicus, Google Scholar, Journal Factor, International Scientific Indexing, MIAR, Eurasian Scientific Journal Index, Scientific Indexing Services, i2or, DRJI, Open Access Library (oalib), İSAM, Sobiad, Academic Dizin, ResearchBib, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Arastirmax, SciLit, WorldCat, CrossRef, Directory of Indexing and Impact Factor, Journals Directory, JIFACTOR, International Citation Index, DOAJ, EBSCOhost, Openaire, Zeitschriftendatenbank(ZDB), Wilbert, EZB, LIVIVO, Science Library Index, Acarindex, Academic Keys, JournalTOCs, Ideonline, Sobiad, Proquest, Ideonline, J-Gate, ROAD.

Tüm hakları saklıdır. Önceden yazılı izin alınmaksızın hiçbir iletişim, kopyalama sistemi kullanılarak yeniden basılamaz. Akademik ve haber amaçlı kısa alıntılar bu kuralın dışındadır.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored or introduced into a retrieval system or transmitted in any form, or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written consent of the editors.

TÜRKİYE ORTADOĞU ÇALIŞMALARI DERGİSİ

Turkish Journal of Middle Eastern Studies

DANIŞMA KURULU / *ADVISORY BOARD*

Prof. Dr. Berdal Aral (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Gencer Özcan (Bilgi Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Burhanettin Duran (İbn Haldun Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Aristotle Kallis (Lancaster Üniversitesi, İngiltere), Prof. Dr. Jurgen Bellers (Siegen Üniversitesi, Almanya), Prof. Dr. Atilla Arkan (Sakarya Üniversitesi, Türkiye), Prof. Stéphane A. Dudoignon (PSL Üniversitesi, Fransa), Prof. Dr. Birol Akgün (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Tayyar Arı (Uludağ Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Muhittin Ataman (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Arif Bilgin (Sakarya Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Mesut Özcan (T.C Dışişleri Bakanlığı, Türkiye), Prof. Dr. Abdulhamit Kırmızı (İstanbul Şehir Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Mustafa Kemal Şan (Sakarya Üniversitesi, Türkiye), Doç. Dr. Alev Erkilet (İstinye Üniversitesi, Türkiye), Doç. Dr. Erdem Özlük (Selçuk Üniversitesi, Türkiye), Doç. Dr. Mehmet Özkan (Polis Akademisi, Türkiye), Dr. Mustafa Cüneyt Özşahin (Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye), Dr. Hasan Gümüsoğlu (Yalova Üniversitesi, Türkiye), Dr. Mehmet Zeki Ak (Sakarya Üniversitesi, Türkiye), Dr. Ali Aslan (İbn Haldun Üniversitesi, Türkiye), Dr. İbrahim Efe (Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Türkiye)

DERGİNİN HAKEMLERİ / *REFeree BOARD*

Prof. Dr. Ayşegül Sever (Marmara Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Özden Zeynep Oktav (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye), Prof. Dr. Mehmet Karakaş (Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye), Doç. Dr. Sertaç Timur Demir (Gümüşhane Üniversitesi, Türkiye), Doç. Dr. M. Talha Çiçek (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi İlhan Sağsen (Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Can Cemgil (İstanbul Bilgi Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Görkem Altınörs (Bilecik Şeyh Edebalı Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Ali Oğuz Dirioz (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Sami Kiraz (Hitit Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Bayram Sinkaya (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Serhan Afacan (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Nuri Yeşilyurt (Ankara Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Ekmel Geçer (Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan Göksel (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi Selim Tezcan (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye), Öğr. Gör. Dr. Gülen Soyaslan (Adıyaman Üniversitesi, Türkiye), Öğr. Gör. Dr. Ceyhan Çiçekçi (Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi, Türkiye), Dr. Tuğba Evrim Maden (ORSAM, Türkiye), Dr. Rıdvan Kalaycı (Sakarya Üniversitesi, Türkiye), Arş. Gör. Mehmet Rakipoğlu (Batman Üniversitesi, Türkiye), Arş. Gör. Emre Kurt (Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye), Arş. Gör. Göksu Uğurlu (Hacettepe Üniversitesi, Türkiye), Arş. Gör. Dr. Engin Koç (Dicle Üniversitesi, Türkiye), Feyza Gümüştüoğlu (İstanbul, Türkiye)

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	viii
Suriye İç Savaşı'nda Uluslararası Barış Görüşmeleri: 'Kaçınılmaz' Başarısızlık mı? <i>İ. Aytaç Kadioğlu</i>	13-44
İsrail'e Dönük Filistin Mücadelesinde Direniş Sanatı <i>Eray Alım</i>	45-80
Yükselişten Krize Katar'ın Liderliği <i>Esra Çavuşoğlu</i>	81-109
"Göçebeler" ve "Dağlılar": Türk/Türkmen – Kürt İlişkilerinin Tarihsel Bir İncelemesi <i>Mustafa Onur Tetik</i>	111-136
Son Nefesinde Osmanlıcılık: Birinci Dünya Savaşı'nda Arap Vilayetlerinde Görev Yapan Osmanlıların Hatıraları <i>Can Eyüp Çekiç</i>	137-168
Mısır'da Devrim ve Karşı Devrim: Dış Aktörlerin Rolü <i>Ayfer Erdoğan</i>	169-201
Libya'da Arap İsyanlarının Dinamikleri ve Devlet Oluşumu Mirasına Tarihsel Sosyolojik Bir Bakış: Kaddafi'nin Güvenilmez Otoritesinden Demokrasi Arayan Kitlelere <i>Ali Bilgenoğlu & Hikmet Mengüaslan</i>	203-234
Kitap İncelemesi Ortadoğu'da Sivil Toplum – İmkanlar ve Kısıtlılıklar <i>Kevser Aktaş</i>	235-240
Türk-Arap İlişkileri: Eski Eyaletler Yeni Komşulara Dönüşürken (1914-1923) <i>Fatma Zehra Fatsa</i>	241-246
Ortadoğu'ya Bakışta Alternatif Bir Perspektif Olarak Kimlik ve İdeolojiler: Ortadoğu'yu Kuran İdeolojiler <i>Mehmet Akif Koç</i>	247-252
Çağdaş İslam Düşüncesinin Sorunları: Hasan Hanefi, Abdulvehab Messiri, Muhammed Abid Cabiri, Raşid Gannuşu <i>Ayşenur Hazar</i>	253-258

CONTENTS

Introduction.....	x
International Peace Efforts in the Syrian Civil War: The ‘Inevitable’ Failure? <i>İ. Aytaç Kadioğlu</i>	13-44
The Art of Resistance in the Palestinian Struggle Against Israel <i>Eray Alım</i>	45-80
From Rise to Crisis: The Qatari Leadership <i>Esra Çavuşoğlu</i>	81-109
“Nomads” and “Mountaineers”: A Historical Survey of Turk/Turkmen – Kurd Interrelations <i>Mustafa Onur Tetik</i>	111-136
Ottomanism at its Final Gasp: Memoirs of the Ottomans on Duty in Arab Provinces during World War I <i>Can Eyüp Çekiç</i>	137-168
Revolution and Counter-Revolution in Egypt: The Role of External Actors <i>Ayfer Erdoğan</i>	169-201
A Historical Sociology Perspective on the Legacy of State Formation and Dynamics of Arab Revolts in Libya: From Elusive Authority of Qadhafi to Masses Craving for Democracy <i>Ali Bilgenoğlu & Hikmet Mengüaslan</i>	203-234
Book Review Civil Society in the Middle East: Possibilities and Constraints <i>Keşver Aktaş</i>	235-240
Turkish-Arabic Relations: When Old Provinces Transformed into New Neighbours (1914-1923) <i>Fatma Zehra Fatsa</i>	241-246
An Alternative Perspective on Analysing the Middle Eastern Politics: Establishing Ideologies for the Middle East <i>Mehmet Akif Koç</i>	247-252
The Problems of Contemporary Islamic Thought: Hassan Hanafi, Abdel Wahab al- Massiri, Mohammad Abed al-Jabiri, Rached Ghannouchi <i>Ayşenur Hazar</i>	253-258

EDİTÖRDEN

Yeni bir sayı ile daha karşınızdayız. Bu sayıda yedi bağımsız makale ve dört kitap tanıtım yazısı bulacaksınız. İ. Aytaç Kadioğlu'nun kaleme aldığı ilk makale, Suriye İç Savaşı'nı sona erdirmede uluslararası görüşmelerin etkisini ele almaktadır. Bu bağlamda Arap Birliği Barış Planı, Birleşmiş Milletler (BM) barış girişimleri, Cenevre, Viyana ve Astana barış görüşmelerini yakından incelemektedir. Bu detaylı incelemenin sonunda yazar, arabulucuların doğrudan ya da dolaylı olarak çatışmalara müdahil aktörler olduklarını ve bu nedenle tarafsız bir siyaset izleyemedikleri sonucuna varmaktadır. Üstelik uluslararası toplum da iç savaşı sona erdirmeye noktasında ortak bir tavır geliştirememiştir. Dolayısıyla, neredeyse bütün aracılık girişimleri soruna bir çözüm getirememiştir.

İkinci makale Eray Alım tarafından kaleme alınmıştır. Fransız Sosyolog Pierre Bourdieu'nün sembolik güç kavramından yararlanan çalışma, sokak sanatının Filistin kolektif bilincine direniş duygusu aşılama nasıl etkili bir araç olduğunu göstermektedir. Yazar ayrıca İsrail'in Filistinlilerin yaptığı sokak sanatını engelleme çabalarına da değinmekte ve bunları nasıl güvenlik önemleri ile ele aldığını göstermektedir. Esra Çavuşoğlu'nun kaleme aldığı bir diğer makale ise Katar'ın uluslararası siyasette öncü konumunu ele almaktadır. Yazara göre 1995 ve 2013 arasında hem ekonomik hem de politik düzlemde etkinliğini artıran Katar bu tarihten sonra uluslararası siyasetteki bu gücünü kaybetmeye başlamıştır.

Bu sayıdaki dördüncü makale Türk/Türkmen toplum ve siyasi teşekküllerin Kürt toplulukları ile modern millet ve milliyetçiliğin doğuşuna kadar olan dönemdeki karşılıklı ilişkilerini kimlik temelli bir perspektiften tarihsel olarak incelemektedir. Mustafa Onur Tetik bu incelemesiyle en son Donald Trump'ın gündeme getirdiği "Türkler" ve "Kürtlerin" yüzyıllardır birbirleriyle savaştığı şeklindeki popüler argümanın neden problemli olduğunu kanıtları ile ortaya koymaktadır. Birinci Dünya Savaşı'nda Arap Cephesi'nde görev yapan İttihat ve Terakki Cephesi hükümetinin önde gelen isimlerinin hatıralarını ele alan Can Eyüp Çekiç, son Osmanlıcı düşünceye yakından bakmaktadır. Bu bağlamda çalışma, Falih Rıfkı, Cemal Paşa ve Halide Edip'in savaş sonrası anılarında nasıl Osmanlı içindeki Arap ve Türklere ortak bir gelecek tahayyül ettiklerini göstermektedir.

Mısır'da devrim ve karşı devrimi ele alan çalışmasında Ayfer Doğan, 2013 askeri darbesinde dış güçlerin rolünü sorguluyor. Bu bağlamda Doğan, Av-

rupa Birliği, Amerika Birleşik Devletleri ve Körfez monarşilerine yakından bakıyor. Bu incelemenin sonucunda dış aktörlerin Mısır’da demokratik bir geçişe olumlu katkıları olmadığı tespitine varıyor. Ali Bilgenoğlu ve Hikmet Mengüaslan’ın kaleme aldığı son yazı ise tarihsel sosyolojik bir bakışla devrim sonrası Libya örneğinde “demokrasiye geçiş” paradigmasının uygunluğunu sorgulamaktadır.

Bu sayıda Filiz Cicioğlu’nun derlediği Ortadoğu’da Sivil Toplum – İmkanlar ve Kısıtlılıklar, Ü. Gülsüm Polat’ın kaleme aldığı Türk-Arap İlişkileri: Eski Eyaletler Yeni Komşulara Dönüşürken (1914-1923), Zekeriya Kurşun’un editörlüğünü yaptığı Ortadoğu’yu Kuran İdeolojiler ve son olarak da Hasan Hanefi, Abdulvehab Messiri, Muhammed Abid Cabiri ve Raşid Gannuşî’nin yazılarından oluşan Çağdaş İslam Düşüncesinin Sorunları kitaplarının değerlendirmeleri mevcuttur.

Herkese keyifli okumalar...

EDITOR'S NOTE

We are here again with a new issue. In this issue, you will find seven independent articles and four book reviews. The first article by İ. Aytaç Kadioğlu addresses the impact of international negotiations in ending the Syrian Civil War. In this context, the Arab League Peace Plan, the United Nations peace initiatives, and the Geneva, Vienna and Astana peace talks are closely examined. At the end of this detailed analysis, the author concludes that mediators are actors involved directly or indirectly in conflicts, and therefore cannot pursue a neutral policy. Moreover, the international community has not developed a common attitude towards ending the civil war. Therefore, almost none of the mediation attempts could achieve a solution for the Syrian civil war.

The second article is written by Eray Alm. Using the symbolic power concept of French Sociologist Pierre Bourdieu, the study shows how street art is an effective tool to instill a sense of resistance into the Palestinian collective consciousness. The author also addresses Israel's efforts to block street art by Palestinians and shows how it treats this art with security concerns. Another article written by Esra Çavuşoğlu addresses Qatar's leading position in international politics. According to the author, Qatar, which increased its effectiveness in both economic and political levels between 1995 and 2013, started to lose this power in international politics after this date.

The fourth article in this issue examines the historical relations of the Turkish/Turkmen society and political organizations with Kurdish communities during the times before the birth of modern nation and nationalism from the identity-based perspective. With this analysis, Mustafa Onur Tetik reveals how problematic the popular argument that the "Turks" and "Kurds" have been fighting each other for centuries is. Can Eyüp Çekiç, addresses the memoirs of the leaders of the Union and Progress Party, who served at the Arab Front during the First World War, and takes a close look at the last Ottomanist thought. In this context, the study shows how Falih Rıfki, Cemal Pasha and Halide Edip imagined a common future for the Arabs and Turks in the Ottoman Empire in their post-war memories.

In her work on the revolution and counterrevolution in Egypt, Ayfer Doğan questions the role of external actors in the 2013 military coup. In this context, Doğan takes a close look at the European Union, the United States and the

Gulf monarchies. At the end of this analysis, she concludes that foreign actors do not have a positive contribution to a democratic transition in Egypt. The last article by Ali Bilgenoğlu and Hikmet Mengüaslan questions the suitability of the “transition to democracy” paradigm in the post-revolution Libya example a historical sociological perspective.

In this issue, readers will also find reviews of the following books: Ortadoğu’da Sivil Toplum – İmkanlar ve Kısıtlılıklar (Civil Society in the Middle East: Possibilities and Constraints edited by Filiz Cicioğlu), Türk-Arap İlişkileri: Eski Eyaletler Yeni Komşulara Dönüşürken (1914-1923) (Turkish-Arabic Relations: When Old Provinces Transformed into New Neighbours (1914-1923) written by Ü. Gülsüm Polat), Ortadoğu’yu Kuran İdeolojiler (An Alternative Perspective on Analysing the Middle Eastern Politics: Establishing Ideologies for the Middle East edited by Zekeriya Kurşun), and Çağdaş İslam Düşüncesinin Sorunları: Hasan Hanefi, Abdulvehab Messiri, Muhammed Abid Cabiri, Raşid Gannuşi (The Problems of Contemporary Islamic Thought: Hassan Hanafi, Abdel Wahab al- Massiri, Mohammad Abed al-Jabiri, Rached Ghannouchi translated by İslam Özkan).

We wish everyone a pleasant reading...